

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 8 του Αύγουστου 1904 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονομού αιθ. 4 | ΑΡΙΘ. 108

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΠΑΛΑΜΟΥΤΙΑ

Τρέμουν οι πατριώτες μας κάτω στην Αίγυπτο όταν άκουνε πώς κανένας 'Αθηναίος λόγιος 'αενσκήπτει' στη χώρα τους. 'Ο Μαρτσούκας μάλιστα δηγιέται πώς δεν τρέμουν μονάχα, μα και κουμπώνουνται, και διπλαμπαρόνουν τις πόρτες τους. Τόση νύλα έχουν πάθει οι συφοριασμένοι από τις λίγο διακονιάρικες φιλολογικές επισκέψεις, ως τις ποιήμα.

'Ανέκδοτα, άλλο τίποτα. 'Ενας δαφνοστεφανωμένος ποιητής — του Λασσαναίου ή του Φιλαδελφείου, δεν θυμούμαστε — μόλις πήρε τις χίλιες και το δαφνοκότσανο, τύπωσε άμέσως όπως όπως τα ποιήματά του, τήκλεισε σε δυο τρία σεντούκια και δρόμο για την Αίγυπτο. 'Αμα έφτασ' εκεί, άνοιξε τα μπαούλα του, έβγαλε τα ποιήματά του και σ' ένεργεια ή διακονία: 'Ελεήστε, κύριοι, τον δόγματο! Τρία φράγκα ο τόμος!... Φρέσκα και βραδευμένα, τα μουσαφίρικα! 'Ο ποιητής αυτός, λένε, πήγε και στον 'Αδέρωφ, γονάτισε μπροστά του, του φίλησε τα πόδια του και τον κατάφερε ναγοράσει έκαστο διακόσια σώματα από τα μουσαφίρικα!

'Ενας άλλος, ποιητής κι αυτός, έμπαινε στα ξενοδοχεία, έτρωγε κ' όταν τούφερναν το λογαριασμό, αντί να πληρώσει, έβγαζε ένα τόμο με τραγούδια από την τσέπη του, τον έδινε στον ξενοδόχο, άντι μετρητών, και ζητούσε και τα ρέστα.

— Δυο φράγκα κάνει το φαί μου, πέντε φράγκα έχουν τα ποιήματα, δός μου και τρία φράγκα ρέστα! Κι αν τολμούσε ο ξενοδόχος να του πη πώς τέτοια μονέδα δεν περνάει στην Αίγυπτο, ο ποιητής άμέσως άγριεψε και τον έκεραύνωνε με τα φοδερά αυτά λόγια:

— Είμαι έθνικός ποιητής κι όφείλεις να με πληρώσης!

Κι έτσι από τότες κάτω στην Αίγυπτο το 'Εθνικός ποιητής' καίντησε να σημαίνει 'Εθνικός διακονιάρης'.

'Ο κ. Ζ. Παπαντωνίου δηγιέται, όπου σταθή κι όπου βρεθή, πώς ένας λόγιος, δώ και τέσσερα πέντε χρόνια, κατέδουκε κάτω στην Αίγυπτο ως Παπαντωνίου, και με το ξένο αυτό όνομα κατόρθωσε να καταφέρη περίφημα τη δουλίτσα του και να μαζώξη κι άρκετούς παραδες. 'Αν δεν τα λέη 'δλ' αυτά ο κ. Παπαντωνίου για να πείση τους φίλους του πώς το φιλολογικό του όνομα έχει πέραση και στην Αίγυπτο, τότε ή περίφημη αυτή πλαστοπροσωπεία παίρνει την πρώτη πρώτη θέση στην τάξη των φιλολογικών μπαλαμουτιών.

'Αλλη τσαχπινιά — για να μην ποιήμε κακοήθεια φιλολογική — είναι και τούτη: ο έκδότης ενός 'Αθηναϊκού περιοδικού που βγαίνει μόνο και μόνο για να τρυγήη συντρομές, μεταχειρίστηκε στην Αίγυπτο, ίσως κι άλλου, όπου ένσκήπτει σαν θανατικό, ένα μπαλαμουτι άρκετά έξυπνο. Καλούσε πέντε δέκα κυρίου, που του σύσταιναν, το βράδυ σε τραπέζι, έτσι για να γνωριστούνε καλύτερα. Εδδειαζε μια δυο λίρες, να ποιήμα, κι άπάνου στα ήρωτα τους πετούσε με τροπο τον πούντο για το περιοδικό του. Οι μουσαφίρειοι του, από ντροπή, γραφόντουσαν

συντρομπές, βγάzan και πλήρωναν μάλιστα τη συντροπή τους, κ' έτσι ο φίλος εδδειαζε δυο λίρες κ' έτόσπωνε διακόσια τρακόσια φράγκα, κάποτε και περισσότερα.

Πού να τα θυμηθή και ποι' να τ' άραδιάση κανένας όλα πουχουνγίνει κει κάτω, στην ευδαίμονα χώρα των Φαραώ! Φανταστήτε μονάχα πώς κι ο Κουρούπης πέρασε από κει κ' έκανε μάλιστα και φιλολογική — ούρανε! — διάλεξη με τη φιλοσοφική φασουλάδα των 'Αυθ διαθηκών' του!

'Απ' αυτά κι απ' αυτά λοιπόν καταλαβαίνετε αν έχουν άδικο να τρέμουν μόλις άκουνε για φιλολογική ή δημοσιογραφική βίζιτα. Και μ' 'δλ' αυτά όμως ο 'Νουμάς' τους στέλνει σήμερα τον Βουτιεριόδη, τον αγαπημένο του συναγωνιστή, με το διπλό σκοπό, να διαδωρή την 'Ιδέα και ναποδείξη πώς στην 'Ελλάδα δεν υπάρχουν μονάχα διακονιάρειο των γραμμάτων, αλλά κ' εργάτες εύσυνείδητοι που δεν έμπορεύονται τα γράμματα, μ' 'άφοσιώνονται σ' αυτά, θυσιάζοντας όλα στην τίμια δουλειά τους.

Στο ταξίδι του Βουτιεριόδη δίνουμε μεγάλη σημασία και τέτοια πρέπει να δώσουν κ' οι λίγοι περήφανοι εργάτες των γραμμάτων, άφου ο Βουτιεριόδης θα γκρεμίση εκεί κάτω μια κακιά προληψη, πούναι βαθεία ριζομένη, πώς το εξαγωγικό έμποριο της Ρωμαϊκής φιλολογίας και της Ρωμαϊκής δημοσιογραφίας περιορίζεται μονάχα στη διακονία και στην κατεργαριά.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Είν' άργά, είν' άργά για ν' άρχισω
Της χαρής το τραγούδι να πώ.
'Οπως ήρθα θά ζήσω'
Να πεθάνω δε θέλω μ' άλλαγμένο σκοπό.

Το ποτήρι της λύπης κι αν ήπια γεμάτο,
Θέλω κι άλλο θά κρᾶξω ξανά.
'Εγώ το κεφάλι δε ρίχνω το κάτω.
Ποιος του πόνου το κρασί με κερνά;

'Από κάποια περίσσα λαγύρα
Κι από κάποια όνειρά μου κρυφά
Της ψυχής μου ή κιθάρα
Το τραγούδι θ' άρχιση ξανά.

Κι αν τρυγώ τα λουλούδια, που άθισαν
Μεάν αύγη στο βασίλειο του νοῦ,
'Αν τόποι άλλοι για με λουλουδίσαν,
'Ας μεθᾶ με ο σκοπός του παλιού τραγουδιού.

Το κρασί μου τ' άψυ πάλε πίνω
Στο θλιμένο χορό,
Πού με λούρα νιογέννητη στήνω.
Χρυσόπότηρο θλίψης στα χέρια κρατώ.

Με τον άνύφαντο της θλίψης πέπλο σκέπασέ με
Τῶ θλιμένων την περφόνεα να νοιώσω.

Χαρᾶς ροδόκρινα στον ύπνο μου αν άπλώσω,
Στον ύπνο μου θλιμένα φίλησέ με.

Λαχτάρα εγώ δεν έννοιωσα βεβύτερη από κείνη,
Πού ο πόθος της 'Αγάπης μουχει ανάψει.
Με στην καρδιά κουφός καημός άπλώνεται και χύνει
Λάβα άσβεστη το σώμα μου να κάψη.

'Ο νοός μου πλάθει, ετι ή ψυχή νετριύεται κ' ελπίζει
Και σ' άγνωρο βυθίζεται μεθήσει.
Μα στην άστέρειτη πηγᾶ, που ο πόνος αναβρύζει,
Ζητᾶ ή καρδιά τη δίψα της να σβήση.

Και τη φωνή δεν άγροικῶ, που από παντού ξεσπάει
'Αγρια τριγύρω μου και λέει: «Σου τῶπα
Πάντα το ψεύτικ' όνειρο στη Χίμαιρα σε πάει.
Το θάνατο ζητᾶς, φτωχέ, και σώπα!»

'Ο πολυγαπημένη μου! πώς να σε ψάλλω!
Πώς το τραγούδι να σου πῶ το πιο μεγάλο;

'Εξωτικά το νοῦ μου σ' έχω ζωγραφίσει
Σαν όνειρο ζωής ώρας.
Με στην ψυχή μου, ῶ άκριθή μου, σ' έχω κλείσει
Σαν άγλαμα και τρέπαιο θλιδερής ιδέας.

Τραγουδῶ και δοξάζω τη θλίψη!
— Περηφάνεια στην ψυχή βαθιά νοιώθω.—
Ποιος θα πη πώς ο πόνος αν λείψη
Της αλήθειας θά νοιώση τον πόθο;

'Η ματιά σου ή θλιμένη όπου πέσει
Συνταράζει κι ανάφτει καημούς.
'Ετσι σκλάβο της το νοῦ μου έχει δέσει
Και με σέρνει παντού ν' άγροικῶ στεναγμούς.

'Εσὺ μουφέρεις μια νύχτα τη γνώση
Της παράμερης ζωής, που ποθοῦσα.
'Η καρδιά μου απ' τον πόνο δε ματώση
Την αλήθεια θά βρω, που φευγάτη θρηνοῦσα.

Σιγά! πέρα ένα φῶς αντιλαρρίζει.
Δὲ θ' άργήση να λάμψη ή όμορφη μέρα.
'Η καρδιά θησαυρούς αγάπης σκορπίζει.
Τῶν όνειρων άρχίζει ο χορός εκεί πέρα.

'Ας κυλάη το δάκρυ απ, την άγνωρη θλίψη!
Χρυσολούλουδα πάλε ή ψυχή δε μαζεύη.
Της αγάπης ή δύναμη μια στιγμή δε θά λείψη
Την καρδιά ν' αναδούρη.

Σ' ένα φίλημα μέσα όλη ή πλάση σπαράζει
Κ' ή όμορφη μέρα προβαίνει.
Βουδς ο θάνατος την ψυχή μου άγκαλιάζει
Στην αγάπην άπᾶνω γερμένη.

Παλιός άντιλαλος ξυπνάει:
'Αλαργινά θυμημάτα μου φέρνει!
Με στην καρδιά μου ώρια σκορπίζει
Λαχτάρα, που ξοπίσω της με σέρνει.

Κάποια σωνή γλυκόκαλη απ' τα βάθη
Παράμερης ζωής γροικιέται.
Κι ο άντιλαλος εστᾶθη
Κι άπολογιέται:

—Μή μου το διώξης τ' όνειρό μου,
Πού απ' τα παλιά μου χρόνια ύφαίνω,

Και τὸ τραγούδι στὸ πλευρὸ μου
Μὴν ἀρχινῆσαι τὸ θλιμένο.
Τὸ πικραμένο δάκρυ ἐχύθη
Ἄσε νὰ τρέξη καὶ τῆς χαρᾶς, ποὺ λείπει.
Κ' ἡ φωνὴ ἀποκρίθη:
—Εἶν' ἕμορφ' ἡ Λίπη.

9
Στὴ βαθειὰ σιγαλιὰ τῆς νύχτας δὲ γέμνω
Τὸ κεφάλι στὸ στήθος
Μακρυσμένα θυμήματα νὰ φέρνω
Στὸ νεύ μου ἕνα πλῆθος.

Στὰ παλιὰ μὲ καημὸ δὲ γυρίζω.
Στηλωμένα τὰ μάτια κρατῶ στὸ σκοτάδι
Καὶ δίχως φόβο ἀντικρίζω
Νὰ προβαίη ἡ ζωὴ μου μὲ τὸν πόνον δμάδι.

Καὶ ζητῶ γιὰ νὰ δῶ τὸ τρανὸ πανηγύρι,
Κεῖ ποὺ γέλοιο πικρὸ σὰν τραγούδι ξεσπάει.
Ἔχει πόθο ἡ ψυχὴ μου τὸ χορὸ τῶν ὄνειρώ νὰ σύρη.
Ἡ αἰώνια νύχτα δυνατὰ μὲ τραβάει.

10
Κι εἰ δὲ φτάνῃ ἡ ψυχὴ μου ὡς τὰ ὕψη,
Ποῦ ἡ τρανότερη λύπη πετάει,
Τὴ μωροπέπλη θλίψη
Ἄσαν ποὺλι ξεπεταροῦδι ἀκολουθαίει.

Κουρασμένη ἄς γυρεύῃ
Καμοκλαδί μιὰ στιγμή νὰ καθίσῃ
Νέα δύναμη ἀπ' τὸν πόθο μαζεύει
Στὸ δακρυβρεχτὸ δρόμο νὰ ὀρμήσῃ.

Τὸ μεθῆσι τοῦ ὄνου τὴν κρέζει.
Σὰν ἐπῆτος, ποὺ ἀποφεύγει τὰ γυφασακίσει,
Τὰ φτερά της τινάζει
Καὶ σὲ ὕψη πρὸς τὴ λύπη δρομίζει.

Τὴν καλοῦνε θλιμέν' ἀβοήθεια νὰ μάση
Τὸν ξετίμητο μόσκο. Καὶ πέρα
Στὰ παλάτια τῆς Ἀγάπης νὰ φτάσῃ
Τῆς γνέφει ἡ μεγάλη καὶ τρισδέξαστη μέρα.

11
Εἶμαι ὁ θλιμένος ἄρρωστος, ποὺ ὄρα τὴν ὥρα τῆς-
[νεῖ
Δίχως ἐλπῖδα στὴν καρδιά κι ἀπ' τὴν ψυχὴ βλα-
[στήμια
Σὰ στεναγμὸ του ἀπόστερνο γιὰ τὴ ζωὴ του ἀφίνει
Ποῦ ἄγρια γελῶντας προσπερνᾷ τῶν πόθων τὰ
[συντρίμια.

Εἶμαι ὁ φτωχός, ποὺ ζήτησε κρυφὰ λεημοσύνη
Καὶ τῆς ἀθρόπινης καρδιάς μπροστά του ἤρε τὴ
[γύμνια.

Εἶμαι ὁ καλός, ποὺ σκόρπισε παντοῦ τὴν καλωσύνη
Κ' εἶδε οἱ κκοὶ νὰ σηκωθοῦν γύρω του σὰν ἀγρίμια.
Εἶμαι ὁ δεῖλός προσκυνητής, ποὺ ἄργα πῆρε τὸ δρόμο
Νὰ φέρῃ στὴν ἀγάπη του τὰ πῖθ γλυκὰ ὄνειρά του
Καὶ ξαναγύρισε ἔχοντας γιὰ συντροφιά τὸν τρόμο.

Ἄ ἔρμος εἶμαι, ποὺ ἄκουσε στὸν ἦχο τῆς καμπάνας
Τὸ ἀληθοῦς καὶ στερνὴ λαχτάρισε φορὰ του
Νὰ πῆσῃ ν' ἀποκοιμηθῇ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάννας.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΑΡΕΤΑΣ

ΟΙ ΕΞΥΠΝΟΙ Κ' Η ΔΟΥΛΕΙΑ

Ἡ μισοεξυπνάδα τοῦ διαδασμένου μὲ τὴ στρατὴ δουλειὰ φανερώνονται σὰ δυὸ θανάσιμες ἐχθρὲς σ' ἐκαί-
νον ποὺ σκέπτεται ἀπλὰ καὶ φρόνιμα καὶ γιὰ τοῦτο ἴσα ἴσα βρίσκει τὰ πράγματα διαφορετικὰ κι ἀντίθετα
πρὸς ὅλες τὶς ἀνόητες πεποιθήσεις τῶν ἐλλαδομανικῶν
γραφιῶδων. Βρίσκει, δηλαδὴ, πῶς τὰ θαυματοργὰ
Γράμματα, ἀπὸ τὰ ὅποια ὀγδόντα χρόνια τὸ Βα-
σίλειο καὶ τὸ ἔθνος πρόσμενε τὰ φῶτα του καὶ τὴ σω-
τηρία του, κατάρθρωσαν μόνον καὶ μόνον νὰ πνίξουν κάθε
πραγματικὴ προσπάθεια καὶ κάθε δουλειὰ καὶ νὰ μᾶς
ὀδηγήσουν σὲ σύμμικτα σκοτάδια καὶ σὲ π ρ ο κ ο π ῖ ε
πασίγνωστες.

Ἡ ἀνάδειξη καὶ ἡ κακοπιστία ὄλων μαζὴ τῶν ἡ-
λιθίων καθαρευουσιάνων δὲ θ' ἀρνηθῇ ποτέ, ὅτι στὰ
ὀγδόντα χρόνια ὅλα τὰ ΜΥΑΛΑ εὐρέθησαν καὶ διατι-
μήθηκαν μὲ τὴ ζυγαριὰ τοῦ δασκάλου καὶ τοὺς κα-
νόνες τῆς γραμματικῆς, καὶ ὅτι ὅλες οἱ εὐχὲς γονέων
καὶ μαναδῶν θελήσαν τὸ ἀγῶρι τοὺς γραμματισμένο,
μεγάλον καὶ τρανὸ διπλωματοῦχον τοῦ πανἙλλαδικοῦ
πανδιδακτηρίου.

Μὰ μᾶς εἶνε ἀχρηστὴ ἡ ὁμολογία τους, ἀφοῦ ἕνας
γύρος στὴν Ἀθῆνα καὶ μιὰ ματιὰ στὰ προπύλαια τοῦ
σημοῦ (ἔτσι τὸ λένε) ἐνδαιτήματος τῶν Μουσῶν μᾶς
πεῖθει, πῶς ὅλη ἡ Ἑλλάδα ἐκεῖ συγκεντρώθηκε κ' ἐκεῖ
μέσα σφραγισκλειδίωσα τὰ ὄνειρά της, τὶς ἐλπίδες της
καὶ τὴ δασκαλόπλαστη ψυχὴ της. Διότι μοῦ φαίνεται
πῶς τὸ ἀγαλματομάζωμα ποὺ θὰ δοῦμε στὰ προπύλαια
μᾶς λέει καθαρὰ καὶ ἑξῆστερα: ὅτι οἱ Ἕλληνες μᾶς ἐ-
φαντάστηκαν, κρίνοντας μὲ τὰ σταθμὰ τῆς γραμματο-
μανίας, πῶς ὁ Κοραΐς, ὁ Ρήγας, ὁ Πατριάρχης κι ὁ
Γλάστωνας ἀκόμα στὸ βίον τους ἕνα πόθον ἔνοιωσαν
καὶ γιὰ ἕνα σκοπὸν ἐμόχθησαν, νὰ διπλοθεμελιώσουν
τὸ φυτώριον τοῦ Ἑλλαδοδιαδασμένου. Ἔστησαν λοιπὸν κι
αὐτοὶ καὶ τὸν Σοφὸν Πατριώτη, καὶ τοὺς Ἐθνομάρτυ-
τες, καὶ τὸν Ἀγγλο φιλελεύθερο μπρὸς στὴν ὁμορ-
φοχτισμένη οἰκοδομὴ γιὰ νὰ καμαρώνουν εὐκολὰ καὶ
ἀμέσως τοὺς καρπούς τοῦ ἔργου τους καὶ καίμια φορὰ,

μαλίστα τῶρα τὰ τελευταῖα χρόνια, τὶς περιούσιες ἀ
σχήμες τοῦ Μουστροφεῖου. Παντοῦ ἄλλου, σκέφθηκε ἡ
δασκαλογεννιά, τάγάλλματα δὲ θὰ ἦταν στὴ θέση τους
οὔτε θὰ χρησίμευαν. Κ' ἔτσι μῆτε πλατεία, μῆτε ἄλλο
δημόσιο κέντρο δὲ στολιζέται ἀπὸ τοὺς εὐεργέτες τῆς
χώρας, ὥστε νὰ τοὺς θαμαζῇ, νὰ τοὺς δοξάζῃ, νὰ τοὺς
εὐγνωμονῇ ὁ Λαός. Εἶνε θάμα, μὰ τὴν ἀλήθεια, τὸ
πῶς μισογλύτωσε ὁ Βύρωνας καὶ δροσιζέται ἀπὸ τὸ ἀ-
γιάρι: τὸ θαλασσινὸ στὸ Ζάππειο. Εἶπα μισογλύτωσε
γιατί καὶ αὐτὸν τὸν ἀμοῖρο δὲν τὸν στεφανώνει ἡ Ἑλ-
λάδα Του τοῦ Εἰκοσιένα, ἀλλὰ ἡ παραμάνα τοῦ πο-
λιτισμοῦ.

Τὸ Βασίλειο λοιπὸν ἀπὸ τὰ γράμματα πρό-
σμενε τὴν προκοπὴν του. Δὲν ἐγελάσθηκε δέ, μὰ γορ-
γότατα κ' οἱ ἐλπίδες του ἀλήθειαν καὶ τὰ ὄνειρά του
σαρκοποιήθηκαν, ὥστε σήμερα ἐφείλει ἀτόφιες κι ὅλες
τὶς προκοπὲς του στὸ κλασικὸ φυτώριον τῆς ἀργόμισθης
ὕπαλληλιᾶς καὶ τῶν ὑπερμάχων τοῦ ἀχαλίνωτου τύ-
που, τῶν ἐλεύθερων θεσμῶν καὶ τῶν δεσμῶν τῆς ἐπιστη-
μονικῆς ἔρευνας. Διότι—ποῖός θὰ τ' ἀρνηθῇ;—στὸ
Μουστροφεῖο ἀνατράφηκαν οἱ γραμματισμένοι, οἱ ἐξυ-
πνοὶ, ποὺ διοίκησαν καὶ διοικοῦν τὴν πολιτεία, τὴν
κοινωνία, τὰ γράμματα, τὶς τέχνες, ὅλα τὰ πάντα.

Πῶς κυβέρνησαν; ἢ πῶς τὰ διοικοῦν;—Ἡ κα-
κοροζικιά τοῦ τόπου εἶνε βροντόφωνη, βαθύφωνη, μυ-
ριόφωνη καὶ μπορεῖ ὁ καθένας ποὺ ἔχει ὄρα ν' ἀγρο-
κῆσῃ τὰ πικρὰ λόγια.

Ἐγὼ ἕνα παραδειγματάκι πρόσφατο θ' ἀναφέρω
γιὰ νὰ δείξω τὴν ποιότητα τῆς γραμματισμένης πα-
τριωτικῆς ἀνατροφῆς καὶ τὴ χρησιμότητα τῶν γραμ-
ματικῶν ὄπλων.

«Ὁ, τι κάνουν χιλίες βράκες—Τὸ χαλᾶ μὴ ρεντιγ-
κότα.»

Ἐπέγραψε ἀντιπροχθὲς ὁ «Ρωμηός» μαθαίνοντας,
ἕνα ἀπὸ τὰ συνειθισμένα κόλπα τῶν Ἑλλαδοδιαδασμέ-
νων, τὸ κάμωμα τοῦ δόκτορα Φοῦμη, ποὺ μὲ λόγια
ἀλλὰ Δημοσθένει γιὰ ἐλευθερίας καὶ ἄλλες κοινοτοπίας

ἔσπευε κατόπι τοὺς ἀδιαδαστοὺς γέροντες καὶ τοὺς
πρηνεῖς στὸν Πρίγκηπα γιὰ νὰ παραπονεθοῦν καὶ νὰ
ζητήσουν σοβαρὲς παραχωρήσεις τοῦ εἴδους ποὺ αὐτοὶ
δὲν ἔξεραν ἀλλ' ὁ διαδασμένος ἔξερε, ἐν ᾧ στὸ βάθος
ἐπρόκειτο νὰ ἱκανοποιηθῇ ἡ μικροφιλοδοξία τοῦ ἕνα μὲ
ζήμια τῆς Κρήτης γιὰ τὸ καλὸ τῆς ὁποίας οἱ Γερ-
αδιαδαστοὶ πολλὰς φορὲς πολλὰ ἐθυσαίναν κ' ἐπραζαν.

Ἴδου ποὺ καὶ στὸ Νησί τῶρα οἱ Ἑλλαδοδιαδα-
σμένοι ἀρχισαν νὰ χρησιμοποιοῦν τὰ γραμματικὰ τους
ἐφόδια!! Πόσες φορὲς, ξεφτέρια τῆς σφιστείας, τῆς
δημοκοπίας, τῆς ἠχηρολογίας, οἱ δικαί μου δὲ με-
ταχειρίσθηκαν τὰ γραμματικὰ τους ὄπλα γιὰ παρό-
μοια καὶ πολὺ χειρότερα καμώματα;

Διότι, μὲ πῖθ θαρρετὰ λόγια, ἡ Ἑλλαδικὴ ἀνα-
τροφή χαρίζεται στὸν κάτοχο τῶν γραμματικῶν ὄπλων
τὴ δύναμη νὰ παρασέρη τὸ ἀμόρφωτο πλῆθος σὲ ἀν-
τιπατριωτικὰ κινήματα ποὺ θὰ ἐξυπηρετήσουν μικρο-
συμφέροντα τοῦ ὑποβολέα γραμματισμένου.

Μὰ ἴσα ἴσα ἡ δύναμη αὐτὴ, μπορεῖ νὰ μοῦ πα-
ρατηρήσουν, ἀποδείχνει ὅτι τὰ ΓΡΑΜΜΑΤΑ δυνα-
μῶνουν τὸν Νοῦ, ὥστε ὁ γραμματισμένος διοικεῖ καὶ
διευθύνει τοὺς ἀμόρφωτους ποὺ τοὺς υποχρεώνει μὲ τὴν
πνευματικὴν του ὑπεροχὴ νὰ τὸν ἀκούνε, νὰ τὸν εἰσβου-
ται, νὰ τὸν ἀκολουθοῦν. Μολονότι εἶνε φανερόν, ὅτι
τὴν κατὰκτηση τῆς Ρωμισοσύνης ἀπὸ τοὺς Ἑλλαδο-
διαδασμένους τὴν εὐκόλυσε πολὺ ἡ μωροπρήρανη ἰδέα
τῆς καταγωγῆς ποὺ χρόνιαν τὴν ὑπέβαλαν συντροφωμένη
μὲ τὴν ἄλλη, ὅτι ὅσο ἑλληνοκυριακότερα φθέγγεται
κανένας τόσο σπουδαιότερα, φρονιμότερα, σοφώτερα καὶ
σκέπτεται ἐν τούτους δὲ θ' ἀρνηθῶ τὸ γεγονός
ὅτι ἡ ἑλλαδογραμματικὴ παιδεία πραγματικῶς ἀνατρέ-
φει καὶ ἀναπτύσσει κάποιον εἶδος ἐξυπνάδας. Ἀλλὰ
μιὰν ἐξυπνάδα κατεργάσα, πρόσκαιρη καὶ πρόστυχη,
καταφρονούμενη ἀπὸ τοὺς μονοκάμματα, τοὺς ἴσους
ἀνθρώπους τῆς δουλειᾶς. Μιὰν ἐξυπνάδα ποὺ ὁ Γκαίτε
τὴν εἶχε βεβαίως ὑπ' ὄψη του ὅταν ἔγραφε: «Συχνό-
τατα στὴν ἐξυπνάδα δὲ θὰ βροῦμε παρὰ ματαιότητα
καὶ στραβοκεφαλιὰ.»

Δὲν εἶνε ὅμως τὰ πράγματα αὐτὰ καθόλου παρά-
ξενα γιὰ ὅποιον ξέρει, ὅτι ἡ μὲν ἐπιστημονικὴ καὶ φυ-
σικὴ μόρφωση δυναμώνει τὰ μάτια τοῦ Νοῦ ὥστε ὁ
ἄνθρωπος νὰ μπορῇ νὰ βλέπῃ μακριὰ καὶ νὰ νοιώθῃ
τὸ «γιατί» στὸ ἀνώτερον Κοινὸ Συμφέρον περιέχεται τὸ
ἀτομικὸ του, ἢ δ' ἑλλαδογραμματικὴ μόρφωση ἐν ᾧ
ἀδυνατίζει τὰ μάτια τοῦ νοῦ τὰ συνειθίζει, κάτω ἀπὸ
τὰ δασκαλικά γυαλιὰ, νὰ στραφογυρίζουν γοργὰ κι ὀλό-
γορα ὥστε ν' ἀρπάζουν τὰς περιστάσεις καὶ νὰ τὰς
ἐκμεταλλεύονται, φρονώντας πῶς εἶνε ἐξυπνάδα τοῦ
ἀτόμου νὰ υποχρεώη τὸ Κοινὸ Συμφέρον νὰ δουλέψῃ
τὴ ματαιοδοξία του.

Καὶ ἀληθινάτατα αὐτὴ τὴν κουτόφθαλμη ἐξυπνάδα
τὸ παντυφλωτῆριον τὴν ἔκανε πάγκοινη στὸν τόπο μας,
ὅπου μὲ τὴ βοήθεια τῆς προπέτειας καὶ τῆς ἐπιπολαιό-
τητος παίρνοδινει, καταστρέφοντας κάθε συστηματικὴ
πατριωτικὴ προσπάθεια καὶ κατακουρελιάζοντας κάθε
δουλειὰ καὶ σπουδὴ σοβαρὴ, ἐπιστημονικὴ, συστημα-
τικὴ.

Αὐτὴ ἀποτελεῖ τὴ μυστικὴ δύναμη τοῦ ἐξυπνοῦ
δημοκόπου καὶ ἀγύρτη πολιτευομένου, αὐτὴ θὰ βροῦμε
στὸν κατεργάρη ποὺ καταπιάνεται πάντοτε σὲ κερδοφό-
ρες ἐπιχειρήσεις, αὐτὴ στὸ γιατρὸ τῆς μύδας, στὸ ὄνο-
μα δικηγόρου μὲ πελατεία, αὐτὴ τέλος στὸν ἐξυπνο
ἄνθρωπο ποὺ θὰ πᾶν ἐμπρὸς στὸ Ρωμαϊκὸ καὶ θὰ διευ-
θύνῃ ἀμέσως ἡ ἐμμέσως ἐφημερίδα ἔθνικὴ ποὺ θὰ πε-
τασοκοβεῖται ὑπὲρ τῶν Ἑλλαδομανικῶν ἰδεῶν κατὰ τὸν
τρόπον τοῦ «Ἐμπρός» λόγου χαρίν.

Αὐτὰ εἶνε τὰ πολλὰ καὶ τρανὰ κατωρθώματα τῆς
ἐξυπνάδας.

Γιὰ μᾶς ἐξωρισμένη κι ἀγύρευτη νῆσαι οὔτε θέ-
λομε τὴ στενότερη γνωριμίαν της. Ἄς τὴ χαίρονται,